Český telekomunikační úřad
Podatelna ČTU
Praha

Číslo jednací: ČTU-5 027/2020-611

Asociace Českých Virtuálních Operátorů
Purkyňova 103
Brno

Naše značka
2021-10-15-CTU-TRH-3

Vyřizuje/Telefon
Pavel Humpolík, +420 778 429 702
Předseda představenstva

Praha 15.10.2021

VĚC: Připomínky AČVO k návrhu OOP Analýza trhu č. A/3/XX.2021-X, trh č.3 – velkoobchodní trh přístupu k mobilním službám

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství. Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě. Pokud dotčený subjekt označí připomínku, popřípadě její část, za důvěrnou nebo jako obchodní tajemství, pak taková připomínka nebude uveřejněna na diskusním místě. Obdobně se postupuje i v případě stanovisek a názorů. Připomínky, které nebudou uveřejněny na diskusním místě, se podle čl. 9 odst. 3 Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě nevypořádávají.

Tyto připomínky byly zpracovány na základě informací a poznatků získaných na základě pracovních setkání a osobních konzultací se členy asociace a dalšími MVNO a MVNE majetkově nepropojenými se síťovými operátory.

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM A USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ

1. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

ad 1.3 Regulace mobilního trhu (řádky 211–230)
Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření

Odůvodnění:

Historie virtuálních mobilních operátorů a regulace trhu mobilní originace v ČR sahá až k roku 2010, kdy byla novelou zákona o elektronických komunikacích otevřena možnost dohody mezi síťovými a virtuálními operátory (§79 ZEK). Několik nezávislých subjektů se pokusilo v reakci na trendy rozvoje konvergovaných služeb a nástup virtuálních operátorů na mobilní trh ve vyspělých evropských zemích jednat se síťovými operátory o přístupu k jejich sítím, avšak bezvýsledně. Až koncem roku 2012 předložil ČTÚ k diskuzi návrh analýzy relevantního trhu

mobilní originace a to konečně přimělo síťové operátory (MNO) uzavřít prvé smlouvy o přístupu, i když za velmi jednostranně nadiktovaných podmínek (exkluzivita, důvěrnost, vysoké sankce apod.). V období 2013–2014 se aktivity virtuálních operátorů (MVNO) i přes nesymetrické smluvní podmínky začaly slibně rozvíjet, avšak na jaře 2015 vytvořili MNO ekonomickou bariéru tím, že zavedli neomezené balíčky služeb, neumožňovali přístup ke 4G technologiím, neumožnili implementace e-SIM, nezpřístupnili OneNumber a zejména tím, že dramaticky snížili maloobchodní ceny, aniž by to promítli do cen velkoobchodních. Tato nepovolená taktika stlačování marží (margin squeeze) byla později několikrát zopakována, což vedlo až k záporným maržím MVNE a MVNO. Tím bylo MVNO opakovaně bráněno efektivně konkurovat MNO na souvisejícím maloobchodním trhu a MNO si udrželi své vysoké marže. Ani řada jednání, z nichž některých se účastnili i zástupci ČTÚ, žádné výsledky nepřinesla. Proto od roku 2015 služby MVNO v ČR stagnují a MNO mohou udržovat vysoké ceny pro koncové uživatele, zejména pro spotřebitele. Pokud regulátor na trh mobilních služeb důrazně nevstoupí, není možné nápravu očekávat. Jak Asociace Českých Virtuálních Operátorů (dále jen AČVO) již dříve upozorňovala, očekávaný vstup dalšího operátora nápravu nepřinesl.

Pro úplnost přikládáme dřívější vyjádření AČVO, která podrobněji dokumentují vývoj situace na tomto trhu.

Proto by mělo být zdůrazněno, že **deset let zkušeností s chováním všech MNO vůči všem nezávislým subjektům usilujícím o vstup na trh mobilní originace, které je diametrálně odlišné od situace ve vyspělých evropských zemích, je jednoznačným důkazem o nezbytnosti ex ante regulace tohoto velkoobchodního trhu.**

2. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

ad Cenové údaje (str. 42-47 a další části textu)

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření

U všech cenových údajů by mělo být uvedeno, zda jde o ceny s DPH nebo bez DPH, zda zahrnují spotřebitelský nebo i podnikatelský segment a u datových služeb, zda jde o celková data v prodaných balíčcích nebo jen o data skutečně spotřebovaná. Dále by mělo být vysvětleno, jakým způsobem byly započítány neomezené tarify.

Odůvodnění:

Velkoobchodní ceny jsou na požadavek MNO chráněny obchodním tajemstvím. Specifikace průměrných cen uváděných regulátorem pomůže nezávislým MVNE a MVNO vyhodnocovat situaci na trhu a úroveň konkurence. Tím by se zvýšila relevance analýzy RT3 i veřejné diskuze.

3. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

ad. 2.4.1 Replikovatelnost nabídek na maloobchodním trhu z pohledu ceny a objemu mobilních služeb (řádky 1074–1293)

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření

Odůvodnění:

Domníváme se, že prvotní příčinou toho, že MVNO nemohou předkládat konkurenceschopné maloobchodní nabídky, je cenová politika všech tří členů oligopolu MNO, která na maloobchodním trhu protěžuje zákazníky s velkou spotřebou služeb a podnikové klienty, ve velkoobchodu se snaží držet výši a strukturu cen. V letech 2012–2013, kdy probíhala jednání o přístupových smlouvách prvých MVNO, byly dominantní složkou tržeb operátorů hlasové služby (data představovala jen asi 10 % tržeb). Smluvní velkoobchodní ceny za 1 min. volání se podařilo

dohodnout na úrovni cca 50 % tehdejších maloobchodních cen (s tím, MVNO hradí ještě paušální poplatky za SIM). U SMS a dat byly velkoobchodní a maloobchodní ceny podobné.

Do současné doby klesly maloobchodní ceny volání na polovinu a objem služeb se změnil jen nevýznamně, avšak u datových služeb se jednotková maloobchodní cena snížila sedmkrát a objem provozu stoupl 27krát. Adekvátní snížení velkoobchodních cen se přitom v důsledky slabší vyjednávací síly MVNO vyjednat nepodařilo. Kromě toho, nové služby (např. služby sítí 4G, neomezená data) byly nezávislým virtuálním operátorům zpřístupňovány se značným zpožděním. Tato taktika stlačování marží ekonomicky brání MVNO poskytovat služby zákazníkům s vyšší spotřebou služeb, kteří nejvíce přispívají k ziskovosti operátorů. Na základě naší sedmileté zkušenosti je evidentní, že bez regulačního zásahu v cenové oblasti je efektivní konkurence na mobilním trhu jen iluzí.

4. Uvedení konkrétního ustanovení návrhu opatření, kterého se připomínka týká:

ad. 6.1.9 Regulace cen dle §56 a §57 Zákona (řádky 211–230)

Návrh na doplnění, změnu, zrušení nebo nahrazení textu ustanovení návrhu opatření

TUTO PŘIPOMÍNKU AČVO POVAŽUJE ZA ZÁSADNÍ

Odůvodnění:

AČVO jednoznačně podporuje, že do návrhu nápravných opatření bylo zahrnuto i opatření související s regulací cen na velkoobchodním trhu mobilní originace. Jsme přesvědčení, že bez tohoto bodu by nápravy stavu nebylo možné dosáhnout.

Členové AČVO se však domnívají, že postup Úřadu při ex ante cenové regulaci je popsán neurčitě a odvolává se na metodický postup z roku 2013, který je pro daný případ zbytečně komplikovaný a již poněkud zastaralý. Jistě není třeba znovu zkoumat, zda ke stlačování marží dochází, když u dominantních datových služeb jsou velkoobchodní marže výrazně záporné, a i u hlasových služeb jsou o hodně nižší než provozní zisky síťových operátorů. Kromě toho, podřazený maloobchodní trh je velice dynamický a jednotkové ceny (na kterých jsou postaveny smlouvy mezi MNO a MVNO) se nejčastěji mění zvyšováním počtu jednotek v maloobchodních balíčcích (včetně neomezených tarifů).

Je zřejmé, že **klíčovým parametrem pro úroveň konkurence na mobilním trhu v ČR je poměr mezi velkoobchodními a maloobchodními cenami jednotlivých základních služeb**. Proto navrhujeme jednoduchý a transparentní princip cenové regulace RT3. Pro každou základní službu (volání, SMS, data) stanovit podíl síťových nákladů (kmitočty + výstavba a provoz sítí + poplatky jiným operátorům), které jsou předmětem odkupu virtuálními operátory, na celkových nákladech MNO na danou službu. Maximální jednotková velkoobchodní cena by se pak jednoduše vypočetla stejným procentem z maloobchodní ceny MNO. Tento jednoduchý postup nezohledňuje například úspory MNO z rozsahu, pro období platnosti analýzy by i tak mohl být dostatečným impulzem.

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ

1. AČVO vítá a plně podporuje nynější aktivní přístup ČTÚ při řešení zablokované situace na mobilním trhu v ČR. Věříme, že vydání předkládaných opatření odblokuje stávající nevyvážené vztahy mezi MNO a MVNO, což bude nepochybně ve prospěch koncových uživatelů. AČVO se chce nadále aktivně podílet na přípravě a diskusích s cílem odblokovat situaci na mobilním trhu v ČR.

2. Jak jsme deklarovali již v minulých vyjádřeních k materiálům o trhu mobilní originace, členové naší asociace jsou připraveni promítnout snížení výše velkoobchodních cen neprodleně do svých nabídek s cílem obnovit růst svých obchodních podílů na mobilním trhu z období 2013-2014.

3. Členové AČVO dlouhodobě nemají přístup k možnostem tranzitu datového provozu v mobilních sítích do veřejné sítě INTERNET a současně nemohou replikovat ani dosahovat na dostupné maloobchodní nabídky MNO jako jsou zvýhodněné datové balíčky zaměřené na určitý typ mediálního obsahu a další rozšířené možnosti formování datového provozu (třídy limitace rychlosti po dosažení limitu).

4. Mezinárodní srovnání z roku 2021 (Worldwide Mobile Datapricing) prokazuje, že cena mobilních dat je v ČR třetí nejvyšší v rámci zemí EU (o 200% vyšší než průměr EU) a téměř 6násobná oproti průměru ostatních zemí V4. Tato srovnání indikují, že na relevantním trhu nedochází k účinné hospodářské soutěži, jelikož trh negeneruje rovnovážnou cenu za mobilní datové služby, které by odpovídaly průměru EU z pohledu běžných cen.

5. Členové AČVO jménem MVNE Quadruple a.s. dlouhodobě jednali s MNO o možnosti získat datový bitstream, který by umožnil práci s velkoobchodními daty obdobnými způsoby jako v případě minut a SMS. Veškerá jednání však nevedla k jakémukoliv posunu v této oblasti.

. . . . . .

Pavel Humpolík
Předseda Představenstva Asociace Českých Virtuálních Operátorů
info@acvo.cz

Příloha – dřívější vyjádření AČVO

- Příloha A – Výzva alternativních operátorů z roku 2017
- Příloha B – Vyjádření AČVO k předběžné Analýze velkoobchodního trhu mobilních služeb z roku 2019
- Příloha C – Návrh pro systémové řešení problému vysokých spotřebitelských cen mobilních služeb vyžádaný premiérem ČR v roce 2019

- Příloha A – Výzva alternativních operátorů z roku 2017

Výzva alternativních mobilních operátorů vládě, Parlamentu České republiky a Českému telekomunikačnímu úřadu

Vážený pane premiére, vážená vládo, vážení členové parlamentu ČR, vážení zástupci Českého telekomunikačního úřadu. Aktuální vyhrocená diskuze o cenách služeb mobilního přenosu dat v ČR přiměla naší asociaci vydat následující stručné prohlášení, protože dosavadní argumentace v této diskuzi se nám jeví jako neúplná a poněkud zavádějící.

My, alternativní operátoři, jsme jakožto takzvaní virtuální mobilní operátoři začali vstupovat na trh v roce 2013 a pouhý vstup prvních virtuálních operátorů na trh významně přispěl k cenové revoluci na mobilním trhu. Ceny neomezených tarifů, které byly před rokem 2013 poskytovány třemi hlavními operátory za 4000Kč měsíčně, klesly na tehdy neuvěřitelných 750Kč, uživatelé předplacených služeb již nemuseli platit ceny volání u předplacených karet nad 5Kč za minutu, ale již začátkem roku 2013 se cena snížila na 2,50Kč.

Vstup virtuálních operátorů na trh tedy přinesl mimořádný výsledek a považujeme tedy za jasně prokázané, že posílení konkurence na mobilním trhu je správnou cestou ve prospěch koncových uživatelů.

Bohužel pro všechny spotřebitele v České republice však velkoobchodní podmínky pro virtuální operátory jsou nastaveny takovým způsobem, aby nemohli nadále reagovat na změny trhu a pomáhat tak rozvoji konkurenčního prostředí, které by mohlo výrazně zlepšit smluvní podmínky pro zákazníky a snížit spotřebitelské ceny.

Nákupní ceny běžného volání, SMS a datových balíčků pro všechny současné virtuální operátory jsou nyní totiž výrazně vyšší, než je běžná maloobchodní cena pro ostatní firemní zákazníky a v některých případech přesahuje i katalogové ceny pro spotřebitele. Některé služby nejsou virtuálním operátorům zpřístupněny. Dochází tedy k výrazné diskriminaci jednoho podnikatelského segmentu, což má přímý dopad na koncové spotřebitelské ceny!

Jediný možný způsob, jak snížit koncové spotřebitelské ceny na trhu mobilních komunikací, je posílení pozice nezávislých virtuálních operátorů. Vyzýváme proto všechny zodpovědné instituce, aby do připravované novely zákona o elektronických komunikací zapracovali princip rovného přístupu ke službám, a to za ceny, které virtuálním operátorům umožní předkládat koncovým uživatelům konkurenceschopné nabídky.

- Příloha B – Vyjádření AČVO k předběžné Analýze velkoobchodního trhu mobilních služeb z roku 2019

Asociace českých virtuálních operátorů
Purkyňova 103, Brno 61200
www.acvo.cz info@acvo.cz

Vyjádření AČVO k předběžné Analýze velkoobchodního trhu mobilních služeb

zveřejněné ČTÚ dne 8. 3. 2019

Asociace českých virtuálních operátorů (AČVO) vítá zveřejnění výsledků dosavadních prací Českého telekomunikačního úřadu (ČTÚ) na analýze velkoobchodního trhu mobilní originace prováděné na základě Testu tří kritérií pro Trh mobilních služeb (3K test) z roku 2017. Je zřejmé, že **urychlené dokončení analýzy je ve veřejném zájmu**. Považuje však za nezbytné, aby analýza byla co nejdříve dokončena a indikovala stanovení podniků s významnou silou na trhu a nápravná opatření tak, aby v souladu s §5 Zákona 127/2005Sb. (ZEK) působila na podporu hospodářské soutěže ve prospěch spotřebitelů. AČVO si vyhrazuje právo se vyjádřit k finální verzi analýzy po jejím zveřejnění na Diskuzním místě podle §130 ZEK.

AČVO plně souhlasí s hlavním závěrem analýzy, že spotřebitelé jsou poškozováni nedostatečnou hospodářskou soutěží na mobilním trhu následkem tacitní koluze tří hlavních poskytovatelů služeb, kterou se podařilo objektivně prokázat v souladu s evropským regulačním rámcem. Naše asociace i její jednotliví členové dlouhodobě upozorňují, že tato situace trvá již řadu let a dosavadní kroky regulátora nevedly k nápravě stavu.

Zásadní připomínkou AČVO je, že analýza neidentifikovala, že všichni tři dominantní operátoři O2, T-Mobile a Vodafone uplatňují na tuzemském trhu nepřijatelnou **praktiku stlačování marží.** Pro hodnocení této praktiky vydal ČTÚ již v roce 2013 „Postup při vyhodnocování nabídek vertikálně integrovaných operátorů v souvislosti se stlačováním marží“, jehož cílem je zajistit rovnováhu mezi velkoobchodními a maloobchodními cenami.

Zpráva o vývoji telekomunikačního trhu za období 2012 – 2017 (publikovaná ČTÚ v říjnu 2018) obsahuje průměrné maloobchodní i velkoobchodní jednotkové ceny hlasových, textových i datových služeb, ze kterých lze snadno vyčíslit marže na velkoobchodním trhu. Ty vycházejí u datových služeb vysoce záporné (-136%) a u textových služeb nepřiměřeně nízké (+17%). Použijeme-li namísto průměrných cen (obsahujících i ceny pro závislé MVNO) nákupní ceny členů AČVO, dojdeme k reálnému výsledku 18% u hlasových, -16% u textových a -201% u datových služeb. Záporné marže přitom jednoznačně indikují narušení trhu. Tyto výsledky platí pro rok 2017, od této doby došlo k dalšímu snížení jednotkových maloobchodních cen při stagnaci nákupních cen nezávislých MVNO, takže situace se dále zhoršuje. Důsledkem je, že MVNO jsou již vytěsněny z trhu firemních zákazníků a nemohou vytvářet konkurenceschopné nabídky ani vůči rezidenčním zákazníkům s větší spotřebou služeb. Požadujeme proto, **aby problém stlačování marží byl do analýzy doplněn a byla regulátorem stanovena spravedlivá relace mezi maloobchodními a velkoobchodními cenami** jako součást nápravných opatření**.** Členové AČVO jsou připraveni neprodleně snížení svých nákupních cen promítnout do svých maloobchodních nabídek a přispět tak k řešení problému vysokých spotřebitelských cen v ČR zejména u datových služeb.

Domníváme se, že cenové úvahy v kapitole 2.2.1 by bylo vhodné rozšířit o průměrné velkoobchodní ceny s rozlišením na závislé a nezávislé MVNO. Z toho by jasně vyplynulo, že malá nabídka velkoobjemových (a neomezených) balíčků služeb u MVNO (viz řádky 226 – 237) je zapříčiněna predátorskými cenami velkých síťových operátorů. Rovněž by bylo zřejmé, proč po slibném náběhu MVNO v letech 2013 – 2014 tržní podíly nezávislých MVNO dále nerostou. Tyto údaje by měly být promítnuty i hodnocení cenové konkurence v kap. 6.2.

AČVO nemůže souhlasit s tvrzením o možnosti MVNO změnit hostitelského operátora (řádky 1134 – 1136), protože vynucená exklusivní ustanovení ve velkoobchodních smlouvách a problémy s přenosem účastnických čísel tuto možnost prakticky vylučují.

Ke konstatování o neprůhlednosti velkoobchodního trhu (řádka 1223 a dále) poznamenáváme, že i když jsou podmínky jednotlivých smluv mezi MNO a MVNO na popud MNO utajovány, jejich dopady na podnikání nezávislých MVNO jsou dosti podobné. To platí i pro zveřejněné referenční nabídky přístupu k sítím LTE, které v praxi nelze využít.

Na grafu 35 předběžné analýzy jsou uvedeny provozní zisky EBITDA velkých operátorů, které činí cca 30 – 55% výnosů. Investiční náklady síťových operátorů jsou podle zprávy ČTÚ necelých 18% výnosů. Naopak ukazatelé EBITDA u členů AČVO se pohybují v jednotkách procent a často dosahují i záporných hodnot. Podle našeho názoru je nutné hledat příčiny toho, proč MVNO zdaleka nedosahují srovnatelné ekonomické efektivnosti na mobilním trhu.

Závěrem lze shrnout, že členové AČVO plně podporují výsledek předběžné analýzy o tacitní koluzi na mobilním trhu, žádají její urychlené dopracování a jsou připraveni spolupracovat na dopracování tohoto zásadního materiálu.

V Brně dne 5. 4. 2019

Předkládá:

Pavel Humpolík,

předseda AČVO

- Příloha C – Návrh pro systémové řešení problému vysokých spotřebitelských cen mobilních služeb vyžádaný premiérem ČR v roce 2019

AČVO - Asociace českých virtuálních operátorů
Purkyňova 103, 612 00 Brno
+420 778 429 702, e-mail: info@acvo.cz, web: www.acvo.cz

Návrh pro systémové řešení problému vysokých spotřebitelských cen mobilních služeb

A) Návrh opatření

1. Z úrovně vlády ČR

a) požadovat, aby ČTÚ dokončil v krátkém termínu (cca 3 – 6 měsíců) analýzu relevantního trhu mobilní originace tak, že zabrání zneužívání protisoutěžních praktik vertikálně integrovaných síťových operátorů, zejména stlačování marží a jejich větší vyjednávací síly na velkoobchodním trhu, a že navrhne konkrétní opatření pro posílení hospodářské soutěže na souvisejícím maloobchodním trhu

b) do projednávané novely zákona č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích (ZEK) zapracovat zpřesnění §79 ve znění dle Přílohy 1 pro posílení pravomocí ČTÚ při výkonu regulace trhu

c) po předložení analýzy relevantního trhu do veřejné diskuze svolat na úřad vlády jednání za účasti AČVO, kde budou výsledky analýzy podrobeny diskuzi

2. Z úrovně MPO

v souladu §4 a §5 ZEK spolupracovat s ČTÚ na probíhající analýze relevantního trhu mobilní originace a definici nápravných opatření včetně zabránění praktikám stlačování marží ze strany vertikálně integrovaných síťových operátorů s významnou silou na trhu

B) Odůvodnění

1. Věcné důvody

Je všeobecná shoda, že jedinou reálnou cestou k nápravě cen mobilních služeb je posílení konkurence na mobilním trhu. Členové Asociace českých virtuálních operátorů (AČVO) považují za klíčový problém stále se zhoršující nepoměr mezi velkoobchodními cenami (VC) a souvisejícími maloobchodními cenami (MC), které jim znemožňují předkládat konkurenceschopné nabídky potenciálním zákazníkům. S poklesem jednotkových MC se situace dále zhoršuje, virtuální operátoři jsou vytěsňováni z trhu a spotřebitelé jsou ponecháváni na pospas oligopolu 3 dominantních operátorů.

Koncem minulého roku ČTÚ zveřejnil na svých stránkách
https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/stranky/8179/soubory/zovt-finalniverze-opendata.pdf

řadu údajů, které tuto skutečnost potvrzují (viz následující grafy):

AČVO - Asociace českých virtuálních operátorů
Purkyňova 103, 612 00 Brno
+420 778 429 702, e-mail: info@acvo.cz, web: www.acvo.cz

Porovnání průměrných jednotkových VC a MC dle ČTÚ (indikativní VC členů AČVO doplněny šedě):

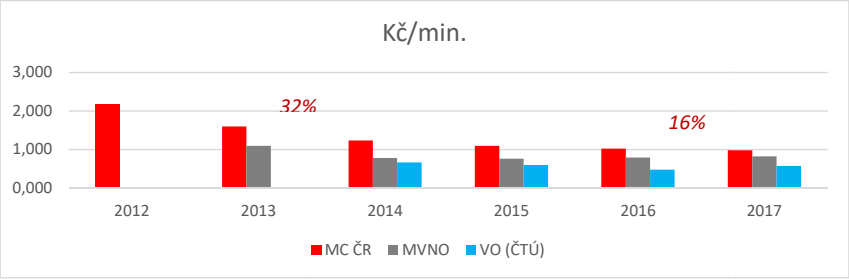

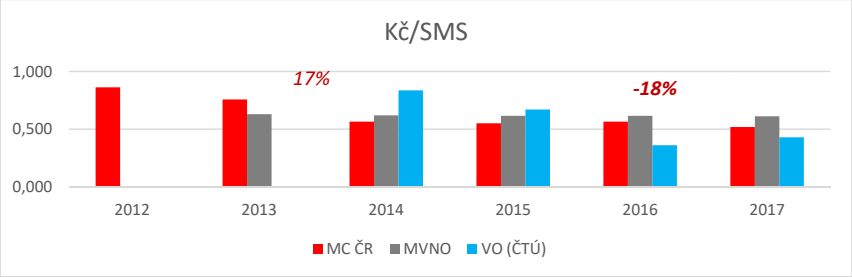

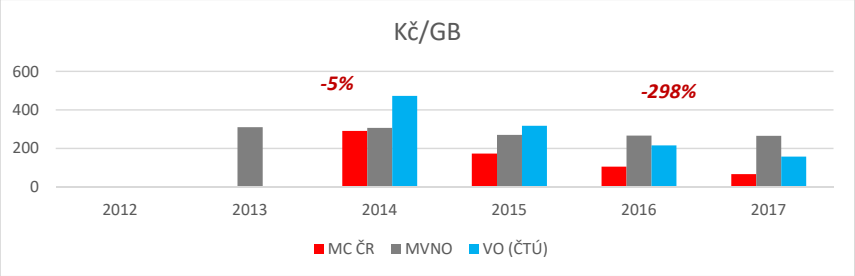

Důsledkem je, že od roku 2015 počty zákazníků MVNO stagnují (nárůst z 6,4% jen na 6,7% trhu včetně závislých poskytovatelů) a klesají i objemy provozu na 1 SIM. Situaci dále zhoršují neveřejné nabídky velkých operátorů se slevami až 79% (dle ČTÚ). Přitom virtuální operátoři obsadili prvých 5 míst v oblíbenosti zákazníky podle průzkumu ČTÚ (https://www.ctu.cz/pruzkum-zakaznicke-zkusenosti).

Spravedlivý poměr mezi VC a MC by měl reflektovat skutečnost, že MVNO přebírají od síťového operátora řadu činností a tím mu šetří provozní náklady. Jde zejména o

- vytváření maloobchodních nabídek služeb (včetně konvergovaných)
- marketing a prodej služeb včetně softwarové podpory
- péče o zákazníky
- administrace a účtování zákazníků, výběr plateb a řešení pohledávek
- vyřizování reklamací

Lze odhadnout, že VC by měly být trvale o cca 35% až 40% nižší než související MC velkých operátorů (podle dat ČTÚ jsou podnikatelské ceny o 35% nižší než spotřebitelské). Správný poměr by měl nastavit regulátor. V této souvislosti je zajímavé uvést, že často zmiňované investiční náklady operátorů v období 2012 – 2017 činily jen 17,66% jejich výnosů (včetně nákladů na kmitočty). V žádném případě však marže nemůže být záporná.

Pokud budou VC vůči MC dlouhodobě narovnány, MVNO neprodleně sníží své MC souvisejících služeb. Obnoví se tak situace z let 2013 – 2014, kdy při vstupu MVNO na trh došlo k vůbec největšímu snížení maloobchodních cen i u síťových operátorů (viz graf). V tomto období byly datové mobilní služby ještě v počátcích rozvoje a relevantní údaje nejsou publikovány. Obdobně se chová trh i v dalších síťových odvětvích (energetika, kolejová doprava).

Jednotkové ceny hlasových a textových služeb v období 2005 – 2017

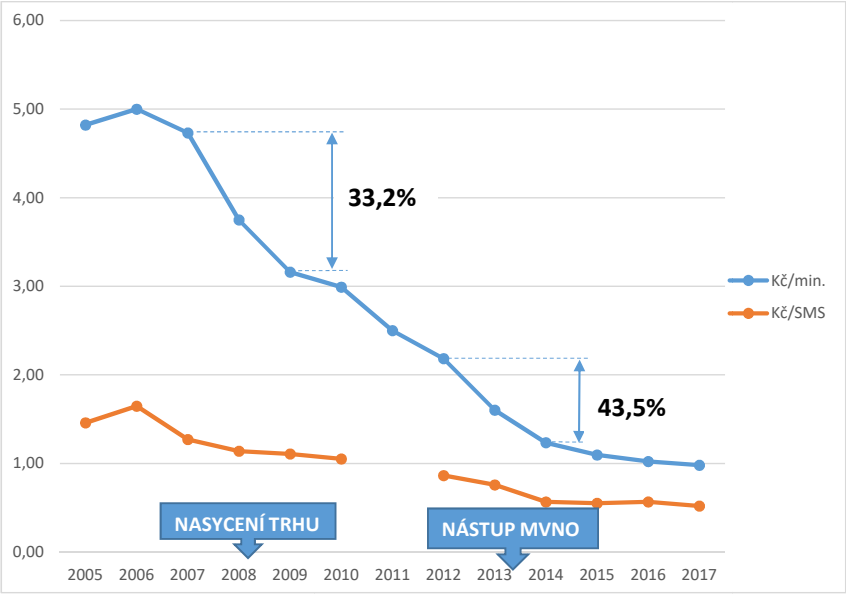

2. Legislativní a regulatorní aspekty

Národní regulátor ČTÚ je nezávislou institucí zodpovědnou za *ex ante* regulaci na trhu elektronických komunikací včetně regulace cenové. Domníváme se však, že je zcela legitimní, když vláda ČR artikuluje **veřejný zájem** na narovnání podmínek na trhu, který není (podle zjištění samotného regulátora) efektivně konkurenční a nevyvíjí se v souladu se zájmy spotřebitelů. Ve spolupráci s poslaneckou sněmovnou parlamentu může rovněž uplatnit své požadavky při novelizaci ZEK tak, aby stávající tržní podmínky co nejefektivněji řešily.

Podle §5 ZEK je MPO společně s ČTÚ zodpovědné za podporu hospodářské soutěže při zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, a proto by mělo přijmout úkol aktivně se zapojit do procesu urychlené nápravy současného neuspokojivého stavu.

Nejvýznamnější roli při dokončení analýzy trhu a formulaci nápravných opatření patří ČTÚ. Regulátor má k dispozici nejvíce vstupních údajů (včetně těch, které nejsou veřejně dostupné) a problematikou se zabývá již zhruba 10 let. Členové AČVO jsou připraveni poskytnout ČTÚ veškerou součinnost. Stávající situace je následující:

V roce 2017 ČTÚ provedl „Test tří kritérií pro Trh mobilních služeb“ (tzv. 3K test), kde konstatoval, že velkoobchodní trh přístupu k mobilním službám je trhem vhodným pro ex ante regulaci uplatňovanou Úřadem, a proto Úřad navrhuje tento trh zařadit do seznamu relevantních trhů, který vydává opatřením obecné povahy v souladu s ustanovením § 52 Zákona (https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/stranky/223526/soubory/trhmobilnichsluzebt3k-kezverejneniverejnaverze.pdf). Přestože většina našich připomínek k tomuto materiálu nebyla ze strany ČTÚ akceptována, závěr byl jednoznačný a umožnil zahájení prací na analýze tohoto trhu.

Dne 8. 3. 2019 zveřejnil ČTÚ předběžný (nehotový) návrh analýzy a vyzval zájemce o předložení připomínek (viz https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/ctu/sdeleni-o-zahajeni-konzultace-k-predbezne-analyze-velkoobchodniho-trhu-mobilnich-sluzeb/obrazky/predbeznaanalyzavelkoobchodnihotrhumobilnichsluzebverzeprovkprozverejnenipodepsany.pdf. Stanovisko AČVO zašleme ČTÚ v příštím týdnu.

Hlavní připomínkou bude, že ČTÚ se zcela vyhnul skutečnosti, že dochází k narušování konkurenčního prostředí tím, že vertikálně integrovaní síťoví operátoři uplatňují praktiku stlačování marží (margin squeeze), což je v rozporu i s metodikou, kterou ČTÚ sám v roce 2015 zpracoval a v níž se na analýzy trhů odvolává**. Pokud nebude tato skutečnost do analýzy zapracována, nebudou nápravná opatření účinná.**

Pro zvýšení účinnosti regulace navrhujeme zcela v souladu s Evropským regulačním rámcem posílit pravomoci (a odpovědnost) národního regulátora ČTÚ tak, že bude v zákoně přímo zmocněn zasahovat při narušení podmínek férové hospodářské soutěže.

Ve velkoobchodních smlouvách mezi síťovými operátory a MVNO (resp. MVNE) jsou i další ustanovení, při kterých síťoví operátoři uplatňují svou větší vyjednávací sílu (např. požadavek na exklusivitu), které jsou zmiňovány i ve výše citovaných podkladech ČTÚ. I tyto otázky by měly být regulátorem řešeny, nemají však takový dopad na rozvoj trhu, jako stlačování marží.

AČVO - Asociace českých virtuálních operátorů
Purkyňova 103, 612 00 Brno
+420 778 429 702, e-mail: info@acvo.cz, web: www.acvo.cz

3. Nezahrnuté náměty

a) vytvoření podmínek pro vstup 4. síťového operátora při aukci kmitočtů pro sítě 5G

Zkušenosti se vstupem 3. operátora na náš trh v roce 2000 i následnými aukcemi svědčí o tom, že tento krok, i když se podaří, nemusí přinést výrazné zlevnění koncových cen. V každém případě se dopad neprojeví dříve, než za 2 – 3 roky. Kromě toho, kritéria výběru by měla být zaměřena spíše na technickou úroveň ultramoderních sítí 5G, než na spotřebitelské ceny.

Je třeba vzít v úvahu, že operátoři budou novou 5G síť využívat z velké části společně se sítěmi předchozích generací. **Takže dalším problémem, který může snížit motivaci ke vstupu 4. operátora, budou obchodní podmínky národního roamingu, zejména jejich VC, protože je pravděpodobné, že může dojít ke stejnému problému, jakým nyní čelí MVNO**. Je však třeba dodat, že s případným vstupem 4. operátora nemá AČVO problém.

b) zkrácení termínů pro změnu operátora

Naše dosavadní zkušenosti vedou k závěru, že další zkrácení termínů pro změnu operátora a přenos čísla pravděpodobně nebudou mít vliv na snížení cen datových služeb.

V Brně dne 28. 3. 2019

Předkládá: Pavel Humpolík,

předseda AČVO

5